

Против решења о упису у судски регистар није дозвољена ревизија

Решењем првостепеног суда одбијен је захтев жалиоца за брисање предузећа из судског регистра.

Виши привредни суд Србије одбио је жалбу и потврдио првостепено решење.

Против решења другостепеног суда тужилац је изјавио ревизију.

Врховни суд је ревизију одбацио као недозвољену у складу са одредбом чл. 13. Закона о поступку за упис у судски регистар.

Наведеном одредбом прописано је да против правноснажног решења донесеног у поступку за упис у судски регистар није дозвољена ревизија нити понављање поступка.

Према томе, ревизија се не може изјавити против решења којим је окончан поступак у вези уписа у судски регистар.

(Решење Врховног суда Србије Прев. 48/92. од 28. априла 1992. године)

Последице недоласка на два рочишта

Првостепени суд је констатовао да се тужба сматра повученом.

Тужилац побеђа ово решење и истиче да је приступио на прво рочиште и да нема услова за примену чл. 465 ЗПП-а па је предложио да се решење укине.

Виши привредни суд је одбио жалбу и потврдио првостепено решење.

Из Образложења:

"Правилно је првостепени суд донео своје решење јер су за то испуњени услови из чл. 465. ст. 2. ЗПП-а. Ово са разлога што је одржано једно рочиште али странке нису приступиле на два каснија рочишта па се тужба сматра повученом како је то констатовао првостепени суд, па се жалба сматра неоснованом".

Према томе ако странке изостану са два узастопна каснија рочишта тужба се сматра повученом.

(Решење Вишег привредног суда ПЖ 45553/92. од 30. априла 1992. године)

Припремио др Јездимир Митровић

ОДЛУКЕ ОКРУЖНОГ СУДА У БЕОГРАДУ

Тужени дневни лист објавио је без сагласности и одобрења тужиоца, као аутора у виду фељтона у 18 наставака делове књиге тужиоца - аутора књиге и то под измењеним насловом.

Тужилац је пред Окружним судом тражио заштиту ауторских моралних и имовинских права и накнаду штете.

Окружни суд је у смислу члана 330. Закона о парничном поступку донео међупресуду и утврдио повреду ауторских права тужиоца и право на накнаду штете. Врховни суд одбио је жалбу туженог и потврдио међупресуду првостепеног суда. Судови су стали на становиште: Пошто је тужени оспорио и основ тужбеног захтева и висину, а да је у погледу правног основа ствар сазрела за доношење одлуке и да је доношење међупресуде целисходно како би се одлучило само о основу тужбеног захтева, а да се о висини тужбеног захтева застане до правноснажности међупресуде.

У поступку пред првостепеним судом утврђено је да је тужени у дневном листу објавио без сагласности и одобрења тужиоца, као аутора, у виду фељтона у 18 наставака делове књиге тужиоца, аутора књиге и то под измењеним насловом.

Аутори дела имају ауторска права утврђена законом (члан 1. Закона о ауторском праву - "Службени лист СФРЈ" бр. 19/78, измене и допуне 24/86. и 21/90). Ауторима дела припадају ауторска имовинска и ауторска морална права (члан 26), па у случају повреде тих права могу тражити заштиту тог права и накнаду штете која им је повредом нанета (чл. 95).

Ауторска имовинска права сачињавају права аутора на искоришћавање дела, па се то може вршити само по дозволи аутора, па аутору за свако искоришћавање од стране другог лица припада право на накнаду штете. Искоришћавање ауторског дела у смислу чл. 27. Закона врши се нарочито: објављивањем, прерађивањем, репродуковањем, уможавањем, обрађивањем, приказивањем, извођењем, преношењем и превођењем дела.

Међупресудом суд је утврдио да су морална права тужиоца повређена и то право из члана 28. наведеног Закона. Ауторска морална права у смислу члана 28. Закона о ауторском праву сачињавају: право аутора да буде признат и означен као творца дела, право аутора да се успротиви сваком деформисању, сакаћењу или другом мењању дела и право аутора да се успротиви свакој употреби дела која би вређала његову част или углед.

Извршеном фелтонизацијом и објављивањем делова књиге тужиоца, као аутора, а без његове дозволе, знања и сагласности, тужени је извршио повреду ауторских моралних и имовинских права тужиоца. Понашање туженог није у складу са цитираним законским прописима па тужиоцу, као аутору, припада право заштите ауторских права и накнада штете а у смислу одредбе члана 95. Закона. О висини тужбеног захтева суд ће донети посебну одлуку по правноснажности ове међупресуде.

(Међупресуда Окружног суда у Београду П. бр. 4037/90. од 12. септембра 1991. године и пресуда Врховног суда Србије Гж. 844/91. од 22. јануара 1992. године)

Јачи правни основ за државину сувласника

Предмет ове парнице је захтев тужиоца за утврђивањем својинског удела у имовини стеченој у брачној заједници са туженом, коју чини један двособни стан, а у смислу одредаба чл. 328. Закона о браку и породичним односима и предаји у државину својинског удела. Тужена је признала тужиоцу својински део 1/2 заједнички стечене имовине оспоравајући му право да у овом поступку добије у државину признати својински идеални део. Првостепени и другостепени суд заузели су правни став да тужилац иако сувласник са 1/2 у предметном стану не може с успехом да тражи и државину тог свог својинског идеалног дела пре извршене физичке деобе, при чему су се позвали на одредбе чл. 70, 80. и 81. Закона о својинско-правним односима.

Врховни суд је прихватио правно схватање изнето у пресудама нижестепених судова. Када од два сувласника само један држи целу непокретност, онда тај сувласник има јачи основ за државину. Други сувласник може своје право на државину остварити само пошто претходно у поступку физичке деобе изврши свој реални удео у спорној непокретности и потом тражи предају тог реалног дела непокретности у државину. Уколико физичка деоба није могућа, сувласник може тражити цивилну деобу ствари и тако остварити своје право на државину свог сувласничког удела.

(Врховни суд Србије Рев. бр. 2138/91. од 30. октобра 1991. године и пресуда Окружног суда у Београду Гж. бр. 8488/90. од 20. новембра 1990. године)

Конвалидација уговора

Током поступка пред првостепеним судом утврђено је да су продавац и купац закључили усмени уговор о купопродаји стана за цену од 41.000 америчких долара, па је прва рата плаћена током 1986. године, да је купац уведен у посед, да је потом плаћена купопродајна цена у целини, да је плаћен порез на промет, да није повређено право прече куповине и да продавац није оспорио садржину писменог уговора али је одбио да уговор потпише.

На основу наведеног утврђеног чињеничног стања пред првостепеним судом, а решавајући по ревизији, Врховни суд Србије стао је на следеће правно становиште: у случајевима када је касније сачињен писмени уговор о купопродаји који потпуно одговара постигнутом споразуму, па исти потпише купац, а продавац одбије потпис уговора због тражења доплате цене после њене потпуне исплате, сматра се да постоји писмени уговор.

Како је продавац доставио купцу бројеве својих рачуна на које је касније извршена уплата купопродајне цене, има се сматрати да то писмено представља једну целину купопродајног односа, па се има сматрати да се ради о перфектном уговору и да постоји потпис оба учесника о сунасталом купопродајном односу.

Садржина измене и допуне чл. 4. Закона о промету непокретности је да се разреше и спорни односи настали пре његовог доношења, како би се савесном купцу и држаоцу омогућило да уз испуњење услова из чл. 4, ст. 4. Закона о промету непокретности и призна дејство уговора и уговор реализује како би се правно искључил могуће штетне последице чекања савесног купца на протек времена потребног за одржај.

Наведена законска одредба простире се и на прошлост регулишући одређене правне ситуације које су раније биле мањиве са становишта форме, тако да се недостатак форме конвалидира кроз признање правног дејства таквог уговора. Несклад између фактичког и правног стања омогућавао је конвалидацију уговора до његове перфекције што је проузроковала измена и допуна Закона о промету непокретности, тако да се у новонасталој ситуацији фактички признаје правно дејство од тренутка фактичког настанка, чиме се постиже друштвена сигурност и правна стабилност. Ради тога, правилно је признати правно дејство наведених уговора.

(Пресуда Врховног суда Србије Рев. 1441/91. од 26. јуна 1991. године и пресуда Окружног суда у Београду Гж 62/91. од 6. марта 1991)

Нужни носници

Да би Законом одређено лице стекло право нужног наслеђивања, потребно је кумулативно да се испуне два услова: да је то лице трајно неспособно за рад и да нема средстава за живот.

Пок. С. М. умро је 17. маја 1985. године, оставио је тестамент сачињен у форми писменог тестаментa пред сведоцима, проглашен на записнику са рочишта пред судом. Тестаментом је сву своју имовину покретну и непокретну и од ауторских права оставио супрузи С.М. Од позваних лица на наслеђе, сви су признали пуноважност тестаментa и његову садржину осим што је сестра оставиоца оспорила пуноважност тестаментa, па је упућена на парницу. Правноснажном судском пресудом одбијен је тужбени захтев тужиоцеве сестре оставиоца којим је тражила поништај тестаментa. У разлозима пресуде се наводи да је тужиља, сестра оставиоца, тврдила да је тестаментом повређен њен нужни део, јер је као неспособна за рад и без средстава за живот она нужни наследник свог брата, а у смислу одредаба члана 25, став 2. Закона о наслеђивању. Суд је утврдио да тужиља не испуњава наведене законске услове, јер је утврђено да је сувласник са 1/2 непокретности - куће у Београду, док је друга половина у сусвојини сада пок. С. М.

По схватању Врховног суда, Општински и Окружни суд правилно су применили материјално право када су расправили питања заоставштине пок. С. М. и за наследника огласили по тестаменталном основу наслеђивања супругу оставиоца С. М.

Да би сестра оставиоца у смислу члана 25, став 2. Закона о наслеђивању била његов нужни наследник, потребно је да кумулативно буду испуњена оба услова, да је трајно неспособна за рад и да нема средстава за живот, а што овде није случај, јер је она земљишно-књижни власник куће са 1/2.

(Решење Врховног суда Србије Рев. 2063/91 од 18. децембра 1991. године и Окружног суда у Београду Гж 5462/90 од 11. јула 1990. године)

Припремио судија Димитрије Милић